

PIÁR FUTÁR

A
M
I
K
A
L
A
Z
A
N
C
I
U
S
U
N
K

k é p e s l a p

Vendégeink érkeztek Emmauszból!

A szegedi piarista közösség meghívására 2014. október 17-21. között vendégünk volt *Alberto Cantero* (a spanyol Emmaus rendtartomány pedagógiai igazgatója, a Piarista Rend Egyetemes Testvérisége vezetői csoportjának tagja) és *Pablo Santamaria*, a bilbaói piarista iskola igazgatója. Azért érkeztek hozzánk, hogy megosszák velünk tapasztalataikat arról, hogyan újították meg az elmúlt évtizedekben a fiatalok és felnőttek körében végzett evangelizációt. Élénken érdeklődünk arról a folyamatról is, amely a felnőtteknek (pl.: világi munkatársak, szülők) a piarista rendhez való kapcsolódását szabályozza, lehetővé téve, hogy akinek ez lelkéből fakad, szorosabban is elkötelezze magát a rend hivatása mellett. Vendégeinket hazautazásuk előtt kértük meg arra, hogy osszák meg gondolataikat a Piár Futár olvasóival.

Változatos programokon vettek részt az elmúlt négy-öt napban. Volt-e ezek között olyan, amely különösen is emlékezetes számotokra?

Alberto: Nem egy konkrét eseményt szeretnék említeni. Engem főként az a nyitottság érintett meg, amellyel a szerzetesközösség fogadott minket és saját munkatársait. Olyan közösséget láttunk, amely nyitott az egész világra. Sok emberrel találkoztunk a rendházban, és ez nagyon tetszett.

Pablo: A nyelvi nehézségek ellenére könnyen megértettük egymást mindazokkal, akikkel találkoztunk. Engem ez segített abban, hogy nagyon könnyen és szabadon beszéljek.

Ha röviden kellene összefoglalni, véleményetek szerint miért fontos a fiatalok evangelizációjával és a világiak szorosabb piarista elköteleződésével Szegeden, Magyarországon is foglalkozni?

Alberto: Abban rejlik ennek a témának a fontossága, hogy kik lesznek azok a leendő piarista nevelők, akik a jövőben a piarista iskolákban a gyerekek kérdéseire választ tudnak adni? Az egész rend arra törekszik, hogy a szerzetesek és mi, világiak együtt végezzük ezt a szolgálatot, így a piarista küldetésnek új alanya születik.

Pablo: Otthon sokat beszélünk Kalazancius álmáról, amely arról szól, hogy a szegény gyerekekkel foglalkozunk. Rendalapítónk annak idején folyamatosan kereste, kik lehetnének azok, akik intézményes formában is ezt a szolgálatot végzik? Azt hiszem, hogy ez a fajta új alany (szerzetesek és világiak közössége) válasszol ma, a XXI. században erre a kalazanciusi álmra.

Iskolánkban sportosztály is működik. A generális atya kimondottan szereti a focit. Milyen a viszonyotok személyesen a sporthoz?

Pablo: Nálunk a bilbaói iskolában hetente kétszer van testnevelésóra. Van egy sportklubunk 42 csapattal. Különösen két sportág erős: a futball és a kosárlabda. Ez a 42 csapat hetente kétszer szokott edzeni. Az *Athletic Bilbao* egyébként az egyetlen csapat a spanyol labdarúgó bajnokságban, amely csak baszk játékosokat enged a csapatában játszani, ez pedig különleges hangulatot teremt.

Az idei tanévben iskolánk szeretne egy pályázatot beadni a bilbaói

piarista iskolával és a temesvári Gerhardinummal való együttműködés fejlesztésére. Ennek előkészítésére személyesen is ellátogatatok Temesvárra. Ottani látogatásokat kapcsán milyen tapasztalataitok, meglátásaitok vannak?

Alberto: Gondviselészerűnek tűnik, hogy eljöttünk Szegedre, majd azon kaptuk magunkat, hogy tovább utazunk 120 km-re délkeletre, és ott is hasonló igényeket találunk. Úgy érzem, a Szentlélek hív minket oda is, hogy segítsük ezeket a folyamatokat. Ránk, spanyol piaristákra az volt a jellemző, hogy Amerikára, Afrikára, Ázsiára figyeltünk. Eddig ez a terület (ti. Közép-Európa) a „háttunk mögött” volt, errefelé nem figyeltünk. Az elmúlt napok eseményei azonban arra hívnak minket, hogy a közép-európai piaristasággal is törődjünk, róluk és velük is gondolkoznunk kell. Van egy igen kiterjedt munkát végző alapítványunk, melyet *Itakának* hívunk. Nagyon gyakorlatias feladatokkal foglalkozik: a rend céljainak, tevékenységeinek támogatásával. De Odüsszeusz kapcsán tudjuk, Ithaka azt is jelenti, hogy a hazaút előtt mindig egyre távolabb és messzebb kell menni, ez az út ebben is meg-

erősített minket.

Pablo: Ez az az iskola (ti. a temesvári), amelyik a legnagyobb hatást tette rám, mert nem piarista fenntartású, mégis minden a piaristákról beszélt. Nagyon megérintett, ahogyan az igazgatónő szeretné a piarista lelket és értékeket továbbvinni. Nagyon erős a szándékuk, hogy kapcsolódjanak a piaristákhoz. Azon gondolkodtam, hogy ha Szegeden már létezne testvériség, akkor jól tudná segíteni ebben Temesvárt.

Mit üzentek a szegedi tanároknak és diákoknak?

Alberto: Folyamatosan mélyüljenek el az egész embert megszólító keresésben, ne elégedjenek meg a felszínnel – azzal, ami már van –, és haladjanak a mélység felé. Adjanak és keressenek, legyenek igényesek!

Pablo: Kalazancius álma mindenütt él, ahol piarista jelenlét van. Szegeden ez különösen is megfigyelhető, ezért merjük közösen tovább álmodni ezt a már jelen lévő álmot.

Köszönjük a beszélgetést és a látogatást!

SZEPRESS

„Mi, piaristák, szerzetesek és világiak..”

Afenti idézet a piarista rend 1997-es küldetésnyilatkozatából való. Ízlelgessük a szót: szerzetes piaristák és világi piaristák/piarista világiak... Néhány évtizeddel ezelőtt ez a megfogalmazás értelmezhetetlen lett volna. Akkoriban a piarista közösség egyet jelentett a piarista szerzetesek közösségével (bár Magyarországon több iskolában volt néhány világi tanár is, például a testnevelő). Ma ellenben szerte a világon a piarista közösség mindenütt szerzetesekből és világiakból áll.

A két fotó közötti különbség szembetűnő – a változás lényege kevésbé egyértelmű. Könnyen adódhatik a felületes megállapítás: „Hát persze! Ha kevés a szerzetes, akkor a hiányt világiakkal kell pótolni.” Talán máig akadnak szerzetes és világi tanárok,

(öreg)diákok és szülők, akik – tévesen – úgy vélik, a piarista iskola sajátos jellegét a szerzetesek adják meg; a világiak pusztán szükségmegoldást jelentő szerzetespótlékok... Ez a gondolkodásmód jelenik meg pl. az ilyesféle mondatok mögött: „Tanár úr, jobban szeretném, ha a gyerekem szerzetes osztályfőnök osztályába járna...” Vagy (egy világi szájából): „Ti, szerzetesek adjátok meg az iskola arculatát, lelkiségét...”

Mielőtt könnyelműen ítélni kezdenénk: a fenti mondatok teljesen valós problémákra, kérdésekre tapintanak rá. Például erre: mitől lesz egy iskola piaristává? Attól, hogy piaristán tanítanak benne? De az mi fán terem? És vajon egy világi képes lehet-e erre? Vagy talán attól lesz piaristás, hogy ugyanolyan idő- és energiárfordítással dolgozik, mint egy szerzetes?

Ami az 1991-ben újraindult szegedi piarista iskolát illeti, a visszaemlékezések szerint itt kezdettől megvolt a törekvés, hogy a néhány szerzetes mellett a világiak is egyenjogú tanártársaknak érezhessék magukat – s ez a mai napig megnyilvánul abban, hogy mennyire sajátjának érzi ki-ki az iskolát. A felhatalmazás ugyanakkor talán elvárás, magasra tett mércét is jelentett. Beszédés szimbóluma volt ennek az iskolához és a könyvtárhoz kapott tanári kulcs története: „Bármikor bejöhetsz, itthon érezheted magad – de gyere is be bármikor...”

Miközben tehát az elmúlt két évtizedben a gyakorlat és az elvek

szintjén is újra meg újra a fenti – piarista identitásunk mélyét érintő – kérdésekkel találkozunk, sok minden történt velünk, magyarországi piaristákkal. Útra keltünk, a szó szoros és átvitt értelmében egyaránt. A globalizálódó környezetben erősödni kezdtek kapcsolataink a tágabb piarista világgal, főként a spanyolországi és más európai rendtartományokkal. Meglepődve tapasztaltuk, hogy a húsz éve még megmosolygott rendi dokumentumok értelmessé válnak számunkra, mert saját valóságunkra ismerünk bennük. Nem utolsó sorban felfedeztük, hogy a világiak részvétele a piarista küldetésben és karizmában nemcsak számunkra kérdés, hanem az egész rend egyik legfontosabb célkitűzése.

A II. vatikáni zsinat (1962-65) fontos mérföldkövet jelentett abban, hogy belássuk: az egyházban a megkeresztelt, hívő, krisztuskövető ember az alapvető (nem pedig a klérus). Mindnyájan meg vagyunk hívva Krisztus követésére és a Vele való egyre mélyebb azonosulásra! Kalazanci Szent József az ő sajátos keresztény hivatását abban fedezte föl, hogy 1) közösségben 2) a nevelés által 3) evangelizálja (= a krisztusi teljes emberség felé segítse) 4) a gyerekeket és fiatalokat, 5) különösen a szegényeket és rászorulókat, 6) s ezzel a társadalom és az egyház megújulását szolgálja. Ezt a sajátos karizmat (= kegyelmi ajándékot, az evangéliumok kalazanciusi olvasatát) nem a piarista szerzetesközösség kapta a Szentlélektől, hanem az egész Egyház. Következésképpen a piarista hivatás nemcsak szerzetesi, hanem világi keresztény élethivatás is lehet! A kalazanciusi szolgálatban, küldetésben és karizmában különböző mélységben és elkötelezettséggel lehet részesedni. Mindenféle együttműködés a piarista tevékenységgel valamilyen módon kapcsolatba hoz azzal a karizmával is, mely ezt a tevékenységet élteti. Mindenki,

aki piarista tevékenységet végez, munkatársunk – és egyben az Igazság munkatársa is.

Szorosabb kapcsolódást és határozottabb döntést igényel a piarista küldetésben való részvétel. Azok a tanítók, tanárok, hitoktatók, pasztorális segítők, szülők, fiatalok vagy egyéb személyek, akik elhivatottságot éreznek, hogy részt vegyenek a gyerekek és fiatalok – különösen a rászorulóknak – integrális keresztény nevelésében, a megosztott piarista küldetés részeséivé válhatnak.

Még szorosabb azok elköteleződése, akik a küldetésen túl a piarista karizmában is részesednek. Ők azok, akik Kalazancius lel-

Éjszakai túra a gáton

kiségében felfedezik a saját útjukat: keresztény életüket a Piarista Testvériség kisközösségeiben, Kalazancius stílusában szeretnék megélni; elköteleződve a keresztény nevelés, az evangéliumi életeszmeny és a szegények iránt. A karizmában részesülőket nevezi a rendi szóhasználat piarista világiaknak (*laicos escolapios*).

S végül vannak olyanok is, akik a piarista karizmában való részesedésen túlmenően jogi értelemben elköteleződnek a piarista rend mellett. Ez a csatlakozás hosszabb imádságos mérlegelés és képzés végén valósul meg; jogokat, illetve kötelességeket hoz létre, s a rend felé való írásos elköteleződésben ölt testet. Az ilyen mértékben elkötelezett világiakat nevezik világi piaristáknak (*escolapios laicos*). Néhányan közülük családostok, mások nőtlenek/hajadonok. S van néhány piarista helyi közösség, ahol szerzetes piaristák és világi – családostok – piaristák egymással életközösségben, vagyis „egy földél alatt” élnek (persze a családostok ezen belül megvan a maguk önálló, külön élettere).

Örömmel és reménnyel tölt el, hogy Magyarországon, többek között Szegeden is vannak piarista világi munkatársaink, akiket mélyebben megérint a kalazanciusi lelkiség; akik szeretnének részesedni a sajátos piarista küldetésben és karizmában. A kalazanciusi karizma, a Szentlélek ajándéka ma is eleven és hatékony – életállapottól függetlenül megszólít és éltet. Szerzetesként úgy érzem, nem elsősorban a piarista rend oszt meg valamit azokkal a világi testvéreimmel, akik szintén megkapják a piarista hivatás kegyelmét, hanem az ajándékozó Isten, aki mindnyájunkat Önmaga felé vonz és vezet a Lélek által.

Czeglédi Zsolt SchP

A 10. a osztályban már hagyománnyá vált, hogy egy őszi estén elmegyünk közösen egy éjszakai túrára. A múlt évekhez hasonlóan vonattal mentünk Algyóig, és onnan kezdtük el a gyaloglást. A túrán *Dékány Zoltán* tanár úr és tíz diák vett részt. A közös túra az algyói állomástól az iskolánkig tartott. Az utunk nagy részét a Tisza mellett lévő gáton tettük meg, ezért is nevezzük röviden gáttúrának. A körülmények szerencsére meglehetősen kedvezőek voltak. Nagyon jó idő volt egész éjszaka, és a telihold miatt lámpára sem volt szükségünk. A távolságot (kb. 22 km-t) kicsit több mint négy óra alatt tettük meg. Mindenkinek jót tett testiekben, lelkiekben.

Fábián Gellért 10. a

Soppingolás (is) Szerbiában

November 15-én, szombat reggel 9 órakor osztályfőnökünkkel, *Dékány Zoltán* tanár úrral és még öt osztálytársammal elindultunk Szabadkára. Idén már volt egy ilyen osztálytúra egy teli mikrobuszal, ahol a szabadkai piac mellett a belváros megtekintése is cél volt, de az utóbbi elmosta az eső. Az ihlet pedig onnan van, hogy a nyári biciklitúrán Szabadkán is átkerekeztünk, és miután megnéztük pl. a városháza gyönyörű dísztermét, kitekertünk a piacra, ahol mindenki talált magának valami olcsóságot, pl.: rizses csokit, biciklinyergőt, Real Madrid-os törölközőt, rágógumit stb. Az út nem volt hosszú, gyorsan odaértünk. Ez

főleg annak volt köszönhető, hogy szinte semmit sem álltunk a hátánál. Amikor megérkeztünk, megbeszéltünk egy találkozási időpontot, és szelnek eredtünk. A piac hatalmas volt, de sajnos nem elég nagy ahhoz, hogy sokan elférjenek benne. Néhány helyen akkora tömeg volt, hogy lépésben is alig haladtunk. Az a másfél óra, amit nézelődéssel töltöttünk, elegendő volt ahhoz, hogy mindenki vegyen valami számára tetsző dolgot. Amikor letelepedt az idő, és mindenki visszament a találkozási pontra, eléggé megéhezünk ahhoz, hogy közösen együnk egy bureket (túróróval, darált hússal vagy valami mással töltött tész-

taféleséget). Ilyet én még előtte sose láttam. A tanár úr ajánlására ivójoghurtot is fogyasztottunk mellé. Ezt követően kocsiba pattantunk, de hazafelé még megálltunk a Palicsi-tónál. Kis séta után folytattuk utunkat a határ féle, ahol már elég sokat időztünk. Egyik osztálytársam kitalálta, mi lenne, ha tollnánk a mikrobuszt. Láttam ugyanis, hogy mások is így cselekszenek a benzinnel való takarékoság végett. Így az idő is gyorsabban telt, és 14 órakor már egymástól búcsúztunk el. Összességében nekem nagyon tetszett ez a túra, és most már legalább megvan nagyapámnak a karácsonyi ajándék.

Novák Ádám 10. a

A Dugonics András

matematika-fizika háziverseny eredményei

2014. OKTÓBER 16.

7-8. évfolyam

1. Bellényi Márton – Grósz Boróka 7. a
2. Gaál Péter – Jáger Attila 8. a
3. Dabis Marcell – Németh Csenge 7. a

9-10. évfolyam

1. Bövíz Krisztián – Kuna Áron 9. a
2. Nagy Csongor – Tóth Ábrahám 10. a
3. Pörneki Ádám – Teslér Ákos 9. a

11-12. évfolyam

1. Müller Miklós – Vida-Szűcs István 12. a
2. Oltványi László – Tombácz Zsolt 12. a
3. Fouraev Ádám – Dóczy Balázs 11. a

Idézetek téltre

**Beszélgem a kályhánál a család,
a téli alkony nesztelen leszállott.
Mint áldozásra készülő leányok,
csipkés ruhába állanak a fák.**

Kosztolányi Dezső

Krakkói ifjúsági találkozó 2014. október 10-12.

Péntek reggel indult útnak a csapat, majd szépen sorban felvettük az ország különböző helyeiről érkező piarista diákokat Kecskeméten, Budapesten (itt szálltak fel a mosonmagyaróváriak is) és Vácot. A Felvidéken megálltunk egy csodálatos síparadicsomnál, hogy kinyújtsuk megfáradt lábainkat. Végül 11 óra feledhetetlen buszút után végre megláttuk úti célunkat, Krakkó csodálatos városát. A köszöntő után elfogyasztottuk a vacsorát, majd egy esti közös imán vettünk részt, amiből mi, magyarok sajnos nem sokat értettünk a fordítás hiánya miatt.

Szombaton ismét közös imával kezdtük a napot, majd külön csoportokban beszélgettünk, ki magyarul, ki angolul. Az ebéd után a bementünk a belvárosba, ahol volt egy közel négyórás szabad programunk, amikor mindenki azt csinált, „amit akart”.

Ezt követően visszamentünk az iskolába, ahol volt egy ünnepi szentmise, utána vacsora, majd ezt követte egy vallási zenés program. Majd a zenélést újabb zenés mulatság követte, amibe már a papok is csatlakoztak. A diákok nem voltak megijedve a piaristák hatalmas pogójától, sőt még ők is rátettek egy lapáttal. Az esti bulizást csendes szentségimádás követte. Ezzel záródott a szombat este.

A vasárnapi reggelit követően elmentünk egy gyönyörű temp-lomba, és részt vettünk egy gyönyörű szentmisén.

Ezután megebedtünk, és elindultunk hazafelé, igaz, hogy ne-

héz szívvel, de azzal a tudattal, hogy minél többen találkozhatunk jövőre.

Minden diák nevében köszönöm azoknak a tanároknak a munkáját, akik elősegítették ennek a gyönyörű hétvégének a megszervezését.

Pintyi Zoltán 11. a

Címvédésre készülünk

Sokan emlékezhetnek a tavalyi Szent-Györgyi Albert országos tanulmányi csapatverseny mindent elsöpítő piarista győzelmére.

A csapat tavalyi 12. a és 10. a osztályos tagjai – Kovács Dániel, Fülöp Imre, Selmeci Bence és Kisalbert Ákos – az első, kreatív feladattal megnyerték a különdíjat (kisfilm készítése az aszkorbinsav történetéről; a YouTube-on Cambridge-től Szegedig, avagy az aszkorbinsav története címmel kereshetitek), majd a tesztfeladatok jó eredményét követően a döntőben győzelmet arattak. Az iskolában és otthon tanult természettudományos (biológia, kémia és fizika) ismereteik mellett a kor-

történelméről is számot adtak, melyhez előzetesen Károlyi Attila tanár úr nyújtott segítséget.

Sikerükkel öregbítették az újságokban és neves professzorok körében az iskola hírnevét, és mi is hasonló eredményt szeretnénk elérni idén. Csapatunk (Bokor Dániel Arnold 12. b, Dóczy Balázs 11. a, Oltványi László 12. a) sok nehézséggel találkozott a kreatív feladat (kisfilm Szent-Györgyi egy napja témában) alapos elkészítése során, de máris teljes gőzzel dolgozik a tömérdek ajánlott irodalom átrágásán, hogy a november 28-án megrendezésre kerülő versenyen helyt álljon. Hasonló lendület jellemzi az iskola második, 11. a osztályos csapatát is (Bak Bálint, Bucskó Bálint, Fouraev Ádám).

Győzelmet ígérni semmiképpen sem tudunk, viszont szorítsatok nekünk, és tanulásunkat összpontosítva megte-

Ötórrai teázás
(a tudomány tabu)

szünk mindent a lehető legjobb eredményért!

Az elbírálásra beküldött videót itt tekinthetitek meg: youtu.be/caAfKYu8MsM – Egy nap Szent-Györgyivel a Tisza-parti Göttingában.

Felkészülésünket segítették: Fazekas Gézané Terike laboráns, Orosz Gábor tanár úr, Mészáros Dániel öregdiák és Paplogó Balázs 12. b. Köszönjük!

Oltványi László 12. a

Lapzártánk után zajlott a verseny döntője, ahol Oltványi Laciék csapata összetítésben a negyedik, filmjük a második helyet nyerte el. Gratulálunk!

A rendhagyó reggeli: szalonna barackkal

A világ lantjai találkoztak Svédországban

Fábrí Géza kobzos és Fábri-Ivánovics Tünde népdalénekes mindig bíznak a csodákban és abban, hogy a zene nyelvében nincsenek kommunikációs határok. Már számos alkalommal megtapasztalták, hogy amikor távoli helyeken élő előadóművészek találkoznak, s nem beszélnek egymás anyanyelvét, a zenei alkotásban mégis egyként rezdülnek.

Daniel Fredrikssonnal a World Lute Project világzenei zenekarban muzsikáltak együtt a Rudolstadtban megrendezett TFF fesztiválon 2009-ben. A nagyzenekarban főleg basszus kíséretet játszott a mandora nevű hangszerén, de amikor a koncertműsorban meghívta zenésztársnak a magyar kettőst egy svéd összeállításába, csakhamar kiderült, hogy a svéd népi lant hasonlósága a kobozhoz többértű. „Évekkel később, amint egyik este újabb inspirációt kerestünk, előkerült a gondolatainkban az együttműködés lehetősége. Fel kellene hívni Danielt – fogalmazódott meg bennünk, s leültem böngészni e-mailjeimet: Daniel levele már várt ránk!” – mondta mosolyogva Tünde.

Amikor távoli kultúrák találkoznak, legtöbbször tiszteletteljesen meghallgatják egymást, s legfeljebb egy-két közös műsorszámmal készülnek a közönséget meglepni. Fábri Géza kobzos, Fábri-Ivánovics Tünde népdalénekes, Daniel Fredriksson mandorás és Anders Peev nyckelharpás (svéd billentyűs vonós hangszer) sokkal nagyobb fába vágta fejszéjét: közel kétórás közös koncertműsort igyekeztek összedolgozni. Az egyéni felkészülést skype-próbákkal erősítették, ízlelgették egymás véleményét, hozzászólásait, gondolatait.

2014. október 9-én végül elrepültek Svédországba, hogy Stockholmban találkozzanak távoli alkotótársaikkal, és október 19-ig öt koncerten adják elő a

még nem egészen tökéletes zenei anyagot. „Az első napon órákon keresztül csak muzsikáltunk. Hihetetlen erővel formálódott a hangokból álló láthatatlan anyag, amely a bűvkörébe kerített bennünket” – számol be Géza. Következtek tehát a koncertek: Haninge viking múzeumában,

rezdül” – folytatta a beszámoló a művész. Végül északról délre utaztak, Falunba. „Ha választani lehet az élmények közül, Falun városát és a Totte Mattsson legendás népzene-megújítóval való találkozást mindenképpen kiemelném. Utolsó koncertünkön Mattsson basszusmandorával

csatlakozott hozzánk, így össze kellett próbálni a másnapi koncertet. Azt az örömmuzsikálást, amelyet Totte házában csaptunk, egyikünk sem felejtí el!” – emlékezett vissza Géza. „Viccesen mondogattuk is, hogy »Most találkozik a két titán!«, hiszen Géza és Totte életútja hasonló: mindketten azon a keskeny mezsgyén járnak, ahol a népzene elemi erejű sodrása és a kortárs zene mesteri fordulatai néha egybefonódva találkoznak” – egészítette ki Tünde.

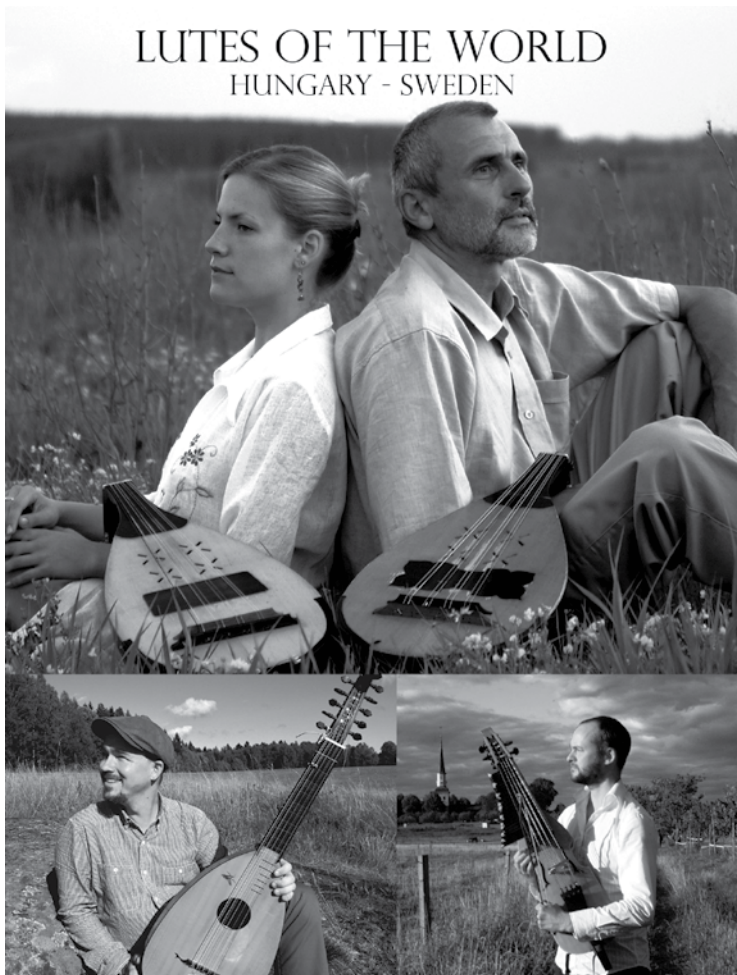
A turné utolsó koncertje Falunban egy szép, családi koncerthelyszínen volt. Gondosan előkészült hangbeállítás, finom lencseleves, gyertyák az asztaloknál. Lassan gyülekezett a közönség. A svéd-magyar, magyar-svéd zene őszinte tisztsággal hőmpölygött a hallgatók felé. Érezni lehetett, hogy értenek „mindent”!

„A szünetben egy magyar hölgy szólt hozzám: »Eljöttünk páran magyarok!«. Ekkor éreztem először,

hogy vágyódom hazautazni, hiányoznak az ismerős ízek, a síkság, a magyar beszéd. A koncert második része csak fokozta ezt az érzést. A kis magyar csoport érzelmesen szorongatta a kezünket, és köszönték, hogy »megnyitottuk a szívüket«, és »fényt árasztottunk a lelkükbe«. Ugyanezt egy svéd asszony is megfogalmazta, mondván, hogy a »zenénk boldoggá tette« őt” – meséli Tünde.

A Fábri művészpár Danieltől és Anderstől azzal a reménnyel búcsúzott, hogy hamarosan újra találkoznak, akár itt Magyarországon.

A folytatás előkészületei már elkezdődtek!
AMI

LUTES OF THE WORLD
HUNGARY - SWEDEN

Järvsö kamarazenei koncerttermében, Stockholm Stallet Folk zenei helyszínén mutatták be az új muzsikájukat. Mondani sem kell, hogy a közönség is a svéd-magyar varázslat hatása alá került.

Ezek után egy hosszabb utazás következett a gyönyörű svéd tengerparton haladó gyorsvonattal északra, Umeå csodálatos kulturális központjába. „A Sagateatern színházban készülődtünk az újabb koncertre, hogy végül megtapasztaljuk: ez a muzsika a nagyszínpadon is »él«. Fredriksson régi zenész társa, a híres nyckelharpa-virtuóz Daniel Pettersson is csatlakozott hozzánk két szám erejéig. Óriási élmény volt újtára engedni a hangokat, és érezni, hogy a közönség velünk

Garamvölgyi Anett koncertje a Művészetek Palotájában

Október 29-én Garamvölgyi Anett, tehetséges kobzos-énekes növendékünk koncertet adott a Művészetek Palotájában a *Fiatal tehetségek* rendezvénysorozatban. Erre a koncertre néhány népzenei kamarás növendéktársát, illetve tanárát is meghívta közreműködőként. Műsorunkban Garamvölgyi Anett kobozszólói, hegedű-koboz kettősök, valamint a Népzenei Kamaraműhely által előadott *Égig erő énekek*, illetve *Ha folyóvíz volnék* című összeállítások szerepeltek.

A koncert jól sikerült, telt házas közönség előtt szerepeltünk. A közönség soraiban néhány kamarás „öregdiák” is ott volt, aminek igen örültünk. Többször kaptunk vastapsot.

Örömmámorban, énekelve tértünk haza.

Háy János: Napra jutni

Háy János eleinte költőként alkotott, azonban jó pár éve már íróként is bemutatkozott. *Napra jutni* című kötete három részre osztható.

Az első részben két esszét olvashatunk az apaságról, férfiletről. A második, egyben leghosszabb rész egy kisfiú útját mutatja be a felnőtté válásig körülbelül harminc történeten keresztül. Tehát ez nem regény, ezek összefüggő novellák.

A történet főszereplője: a gyerek. Akik az útját segítik: az apa, az anya, a nagypapa és a nagymama. A cselekmény helyszíne és kora: egy falu a kommunista időkben.

Nem tudom, hogy kit mennyire érdekelnek olyan történetek, amelyek falun játszódnak, de nekem fontos olvasmány volt, mert nagyszüleim történeteit, apám gyerekkorát láttam megélevedni a lapokon.

A harmadik rész minden egyes családtag elő- vagy utóéletéről egy-egy novella, ahol már nem a gyerek a főszereplő.

Már a nevek is azt jelzik, hogy ezek a történetek nem magasztos hősről szólnak, hanem hétköznapi falusi emberekről. Ezért ajánlom ezt a könyvet azoknak, akik most falun élnek, vagy rokonuk él ott, tehát közük van a faluhoz.

Továbbá azoknak is ajánlom, akik hihetetlen jó stílusban megírt novellákat akarnak olvasni. Egy kisgyerek naivitása és a világ dolgaira való rácsodálkozása jellemzi azt a szereplőt, akinek a fejébe a történetek olvasása közben belelátunk. Ennél valóságűbben és igazságszagúbban talán csak egy kisgyerek írhatta volna meg ezt a művet.

Azoknak meg, akik úgy érzik, semmi közük a faluhoz, azt ajánlanám, hogy olvassanak valami mást Háy Jánostól, mert a kortárs irodalom talán egyik legemberibb, legérthetőbb, legszerethetőbb alakja.

Horváth Márton 12. a

Nancy H. Kleinbaum: Holt költők társasága

Egy olyan könyvről szeretnék írni, ahol egy film volt az alap, és az alapján íródott a mű. A történetet, gondolom, többen ismeritek; az ötvenes években játszódik egy elit fiúiskolában. Az iskolának négy alapelve van: a hagyomány, becsület, fegyelem és természetesen a kemény munka.

De az életük megváltozik, mikor új irodalomtanár (*John Keating*) érkezik az iskolába (ő is itt tanult). A tanárnak igen érdekes felfogása van a tanítással kapcsolatban, a tantervet nem figyelembe véve, igencsak érdekes módon tanítja a diákokat. Nem az előírt költőkkel foglalkozik, még az irodalomtankönyv előszavát is kitépeti (amit egy egyetemi professzor írt), helyette romantikus műveket vesznek. Diákjait arra biztatja, hogy járjanak nyitott szemmel, ismerjék meg a világot, éljenek a mának (*carpe diem*). Azt mondja nekik, hogy rövid az élet, ezért ki kell

használni, minden pillanatban élni kell.

A diákjainak szimpatikus az új tanár, ezért kicsit utánanéznek a múltjának, és az egyik évkönyvben a Holt költők társaságáról olvasnak. Keating tanár urat elkezd faggatni, mi is volt ez. Ezek után a diákok újraélesztik ezt a társaságot. Ezzel akarják a szabadságot megízlelni. Egy ellentét kezd kibontakozni a szabadság, szabad akarat és a fogság, tanáraik és szüleik akarata között. A mű végére ez az ellentét teljesen kiéleződik.

Egy hasonló műnek elengedhetetlen tartozéka a tragédia. Az egyik diák főszereplő apja akarata ellenére színészkedik, és természetesen lebukik, ennek lesznek elég durva következményei, amelyeket nem írok le – mindenki olvassa el a könyvet! A Holt költők társaságát leleplezik, pedig volt olyan diák köztük, akinek ez volt mindene. Na és persze ki lett a hibás? Hát Keating tanár úr, ki más? Az egyetlen

rendes tanár. A diákok, akiket tanított, természetesen sajnálták a tanárt, hisz ő volt az, aki gondolkodásra tanította őket, és nem arra, hogy csak tanuljanak, és semmi mást ne csináljanak. Ez a mű nagyon elgondolkodtató és sokatmondó, csak ajánlani tudom mindenkinek, főleg ha valaki valami érdekeset és izgalmasat akar olvasni (de a film is nagyon jó, zseniális színészi alakításokat láthatunk benne).

Azért megemlíteném, hogy a történetben történnek tragédiák (amit nem lövök le), a végén, miután ezt a szabadságot megízlelik, kicsit visszaüt az, hogy nem tudják megélni ezt. Utána a film végére egy olyan helyzet alakul ki, amivel nem tudnak mit kezdeni a diákok, megízlelték, és egyből el is veszítették. A tanár is csak jót akart, de rosszul sült el az egész. Ráadásul nem kis árat fizettek érte.

Bauer József 12. a

Rokonlátogatóban Ankarában A Mentés Másként Trió törökországi turnéja

Hürriyet

 29.10.2014

Beypazari'nda Macar ezgileri

**Beypazari, Macar muziki grubu
Mentes Maskent Trio'yu ağırladı.
Etkinlik, Macar halk müzigi ile
Türk halk müziginin buluştu.**

BAŞKENT'te düzenlenen 'Macaristan Tanıtım Günleri' kapsamında bir etkinlik de Beypazari'nda gerçekleştirildi. Ankara'nın tarihi ilçesi Beypazari'nda bulunan Yaşayan Müze Macar müzik grubu, Mentes Maskent Trio'yu ağırladı. Yaşayan Müze'nin davet ettiği gruba gerekli desteği ise Macaristan Balassi Enstitüsü ve Macaristan Büyükelçiliği sağladı. Cumartesi günü gerçekleştirilen programda geleneksel Macar halk müzigi ve Türk halk müziginde ezgiler yer verdi. Macar ve Türk halk müziginde örneklerin yer aldığı etkinlikte halk oyunlarına da yer verildi. Katılımcıların eşlik ettiği oyunlarla oldukça eğlenceli bir etkinlik gerçekleştirildi.

A Mentés Másként Trió 2014. október 21. és 27. között Ankarában és környékén muzsikált. Régóta vágyódtunk már Törökországba, olvastunk a feltételezett rokoni szálaokról, közös kulturális kincsekről, s most valóra vált a távoli álom.

Kincses Nagy Éva tanárnő, az SZTE Altajisztika Tanszék adjunktusa szervezésében, a *Balassi Intézet* támogatásával és az Ankarai Egyetem Hungarológia Tanszék meghívására a *Magyar Napok* rendezvénysorozathoz kapcsolódva érkezünk a török fővárosba. Azonnal érezhető volt, hogy a nyugati kiszámítható, tervezhető időbeosztásunkat el kell felejtenünk egy időre. De így volt ez jó!

Az első pitevacsa (különböző feltételekkel fogyasztott nagy lepény) nagyon jól esett, és különleges otthonos érzést adott. Éva elmondta az ankarai hetünk programtervét. Koncert az Ankarai Egyetem aulájában a Magyar Napok kiállítás megnyitóján, televíziófelvétel ugyanitt. Este koncert a Török-Magyar Irodalmi Társaság Szimpóziumán. Másnap találkozás *Bilal Bal* baglamazenésszel (pengetős hangszer) és -tanárral, majd október 23-án ünnepi fogadás a Marriott Hotel dísztermében. Utazás *Beypazari*ba, koncert a Yaşayan Müze élő skanzenmúzeumban. Gyönyörű élmények vártak bennünket, amelyek váratlan fordulatokkal még gazdagabbá váltak.

A kiállításmegnyitón megismerkedtünk Éva török tanítványaival, akik magyarul szóltak hozzánk. Hálából nemcsak muzsikáltunk nekik, hanem táncba is hívtuk őket, a televíziós stáb nagy tetszésére. Az esti koncerten is a szavakon

túl szárnyalt a muzsikánk. Amikor *Balassi Kegyelmes Isten...* kezdetű versét készültünk előadni, előkerült a török fordítása. Először törökül szólalt meg Balassi verse, majd magyar hangon zengett. S ha ez nem lenne elég, török zenészek érkeztek ad hoc jelleggel, akikkel azt est után még sokáig muzsikáltunk, ismerkedtünk. Bilal Bal tanár úrról kiderült, hogy alapítványi iskolát működtet, s amíg a baglamaművészetét mutatta, megérkezett zenésztársa, *Tas*, aki professzionális údzzenész (arab lant). Gyermeki örömmel vette kezébe a kobozt, a saját hangszerének őst. Marasztaltak volna, de készültünk kellett a nemzeti ünnepi fogadásra, ahol újra találkoztunk az előző esti díszes társasággal, köztük *Tasnádi Edit* és *Tarik Demirkan* török-magyar fordítókkal és a törökországi diplomatáinkkal.

Majd egy szabadnap jött: sétára és vásárlásra szántuk... Számtalan csodát láttunk!

A negyedik nap reggelén kisbusszal elutaztunk Beypazariába újabb élményeket gyűjteni. Utolsó pillanatban kaptuk a hírt, hogy a múzeum meghívott egy idős hagyományörző baglamazenészt *Ismail Bey* személyében. Megrendítő volt hallgatni a dallamjátékát és visszafogott, mégis erőteljes, határozott éneklését. Úgy tűnt, gyűjtés lesz ez inkább, mint koncert, de végül megérkezett a közönségünk, gyönyörű koncertet kanyarítottunk a zenészpárbeszédéből, és újra táncra kerekedtünk a ház vendégeivel, múzeumi dolgozókkal, új barátainkkal. Még a hirtelen lezúduló óriási eső sem tudta elmosni ennek a napnak az emlékeit!

Az utolsó napjainkat Ankarának szenteltük. Jártunk az Anatóliai Kultúrák Múzeumában, megcsodáltuk *Ulus* régi utcáit, vásároltunk a bazárban, és betértünk egy valódi török hamamba, török fürdőbe. Köszönettel tartozunk *Évának, Valinak, Orsinak, Viktornak, Dilarának, Ertannak, Dursunnak* és a sok-sok új ismerősnek, akik szeretetükkel végképp megerősítették bennünk az ősi kötelék nyomait, és barátságukkal lehetőséget adtak nekünk egy élő kapcsolat kiépítésére!

Fábri-Ivánovics Tünde tanárnő

Dél-Amerika páncélos „öregfiúi”

KONTINENSVÁNDORLÁSRÓL, VENDÉGZÜLETESEKRŐL, GLIPTODONOKRÓL

horizont

George G. Simpson, a XX. század egyik legkiválóbb mammalógusa – azaz emlős-kutatója – amellett, hogy egy monumentális rendszerbe foglalta az összes élő és kihalt emlősfajt, nagyszerű művet írt Dél-Amerika állatvilágának izgalmas történetéről *Splendid Isolation* (Pompázatos elszigeteltség) címmel. Ebben a könyvben nevezi „öregfiúknak” a dél-amerikai kontinensen kialakuló sajátos, a világon másutt elő nem forduló emlősöket. Az öregfiúk legkülönösebbjei pedig kétségkívül a pampákon nagy csordákban legelésző, fél elefánt nagyságú gliptodonok voltak, akik nem haltak ki hírmondó nélkül: ma is köztünk élnek rokonaik – a tatuk.

Mit is akar pontosan kifejezni Simpson könyvének címe, a *Pompázatos elszigeteltség*? Mitől pompázatos, és mi is pontosan ez az elszigeteltség? A válaszhoz némi földrajzi és földtörténeti alapvetésre lesz szükségünk.

Mindannyian tudjuk, hogy a szilárd földkéreg nem egységes burokként borítja bolygónk felszínét – mint tojást a héja –, hanem kőzetlemezekből áll, és ezek a magmának nevezett kőzetolvadékon

lebegnek, mi több, lassan, de folyamatosan mozognak. Éppen ezért a kontinensek egymással szembe fordított irányban mozognak. A földtörténeti középidő elején, úgy 250 millió évvel ezelőtt, amikor a dinoszauruszok épp csak átvették az uralmat a szárazföldön, egyetlen óriási kontinens, a

később Ausztrália, India és az Antarktisz lett –, az északi kontinensre, *Lauráziára* – amely Észak-Amerika és Eurázsia öse –, és a kettő között lévő *Atlantikára*.

Atlantika lényegében Afrika és Dél-Amerika alkotta hatalmas földdarab volt, amely nem sokáig létezett, mert Dél-Amerika hatalmas tutajként levált Afrikáról, és ma is látható helye felé, délnyugati irányba kezdett „sodródni”, tetején magával víve az ott élő kistermetű, ősi emlősöket. Ezzel a nagy leválással Dél-Amerika mintegy 60 millió évre teljesen elszigetelődött, izolálódott a világ többi részétől, s ez elég hosszú idő volt ahhoz, hogy egy teljesen sajátos, különleges, – Simpson szavaival – pompázatos állatvilág alakuljon ki az ősi, mitugrász kis emlősökből.

A legkülönlegesebb dél-amerikai öregfiúk kétségkívül a vendégzületesek. Már nevük is furán hangzik, s ez a fura név illik is hozzájuk, hisz tényleg a legfurább emlősök. Mára igen kevesen maradtak: csak a hangyászok, a lajhárok és a tatuk tartoznak ebbe a csoportba. Különleges nevüket – „vendégzületesek” – arról kapták, hogy gerincük hátulsó csigolyái a megszokottnál több ízületi kapcsolatot létesítenek egymással, és ez a sokuk által végzett ásáshoz erősíti meg a gerincet.

A fákon lógó lomha lajhárok ugyan nem ásnak, a hangyászok és a tatuk azonban igen. A nagy sörényes hangyász mellső lábán lévő 15 cm-es karmaival a természetnek a keményre száradt falat bontja ki, hogy táplálékához jusson, a tatuk pedig vagy szintén természet- és hangyavárakat pusztítanak, vagy pedig föld alatti üreget ásnak maguknak, ahol napközben kipihenik az éjjeli élelemgyűjtés fáradalmait. A tatuk között ma egészen kicsiny, alig 10 cm-es törpéket is találunk, legnagyobb fajuk, az óriástatu azonban eléri a 180 cm-t. Akárcsak a többi tatu testét, az övét is kemény, pikkelyezett bőrpáncél borítja, amely kiváló védelmet nyújt a ragadozók ellen.

Méltán lehet büszke az óriástatu méreteire, mégis eltörlül ősi rokonai mellett. Dél-Amerika pompázatos emlősvilágának legjellegzetesebb teremtményei a kisbusz méretű, gigantikus tatuk, a gliptodonok voltak, amelyeket első ránézésre inkább természetes teknősöknek vagy páncélozott dinoszauruszoknak, mintsem emlősállatoknak vélénk.

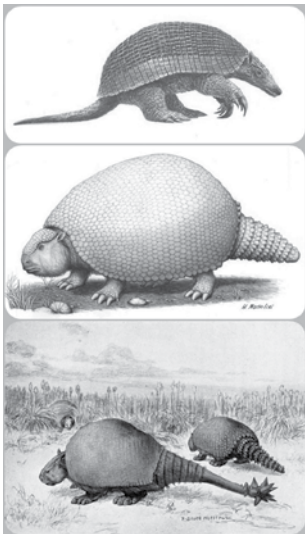
A ma élő tatuk páncélzata viszonylag mozgékony, övekre tagolódott – ezért

nevezik őket övesállatoknak is –, így az állat veszély esetén még össze is tud gömbölyödni. A gliptodonok nem voltak képesek efféle ügyes műveletre, komolyabb befektetésre vállalkoztak: apró hatszögletű bőrcsontokból álló, egységes, kemény páncélt növesztettek testük köré, sőt még farkukra és fejtetőjükre is, amely alól csak masszív fejük és vastkos, pataszerű karmokat viselő végtagjaik látszottak ki.

E bizarr megjelenésű állatok a végeláthatatlan dél-amerikai füves puszták, a pampák legelészői voltak, és nagy csordákban jártak, akárcsak manapság az afrikai szavannák patásai. Míg Afrika legelésző emlősei fűrészességükkel és mozgékonyaságukkal védekeznek a ragadozók ellen – azaz veszély esetén futva menekülnek –, addig a gliptodonok stratégiája más volt: vastag, súlyos, tömör csontpáncéljuk jelentette a védelmet a pampák kardfogú nagymacskaik ellen. A gliptodonoknak csak szőrrel borított hasoldaluk lehetővé tett elég puha ahhoz, hogy a ragadozók felsértsék, azonban egy gliptodonhoz hasonló súlyos, páncélozott tankot szinte képtelenség volt a hátára fordítani. S ha ez sem lenne elég, némely faj farkának végén méretes csonttüskekéből álló buzogányt viselt, amely kiváló fegyverül szolgált a szemtelenkedő ragadozók vagy a rivális hímek ellen. A vastkos páncélzat és a csontos fegyverek stratégiája sikeresnek bizonyult: a gliptodonok nem csak Dél-Amerika pampáit népesítették be nagy számmal, de mikor 1,5 millió éve a pleisztocén korban Észak- és Dél-Amerika összekapcsolódott a Panamai-földhíddal – amellyel megszűnt a „pompázatos elszigeteltség” –, eljutottak az észak-amerikai prérre is, egészen a mai Oklahomáig.

Azt gondolnánk, hogy a gliptodonok olyanra ősök voltak, hogy emberrel nem találkozhattak. Ez azonban nem igaz: mindössze négyezer éve haltak ki, mikor az Óvilágban a gízai piramisok épültek, és virágzottak Mezopotámia sumer városai. Amerika pedig ennél jóval korábban, mintegy 15 ezer évvel ezelőtt kezdett benépesülni Ázsia felől: az első indiánok tehát együtt éltek a gliptodonokkal. Pata-gónia indiánjai ráadásul még kunyhóként használták az elpusztult gliptodonok óriási, több méter átmérőjű, félgömb alakú páncéljait, sőt ezeknek a déli népeknek a legendáiban máig él a lenyűgöző állatok emléke.

Szabó Gábor SchP kalazantíner

Övesállatok. Felül a ma is élő, 180 cm-esre növő óriástatu, alatta ősi rokonai, a kisbusz méretű, páncélozott gliptodonok. Némely faj farka végén tusképzet buzogányt viselt (alsó kép).

Pangea létezett, amely a hosszú évmilliók alatt lassan darabokra vált szét. Mikor a dinoszauruszok 65 millió éve kihaltak – és így végre elfoglalhatták helyüket az emlősök –, már három részre „szakadt”: a nagy déli földre, *Gondwanára* – melyből

Idézetek téltre

S míg künn a kőd száll és végső havaz.
Szívemben Anna fénye fölragyog
S vígan kinyit a tavalyi tavasz.

Juhász Gyula

Népek Karácsonya

A RÁDIÓBAN, A TV-BEN ÉS AZ ÚJSÁGOKBAN SOKSZOR MONDJÁK EL ÍGY KARÁCSONY TÁJÉKÁN, HOGY MI, MAGYAROK HOGYAN IS ÜNNEPELJÜK A KARÁCSONYT. EZEKET MÁR MINDENKI KÍVÜLRŐL FÚJJA. DE MOST NÉZZÜK MEG, HOGY MÁS NÉPEK MILYEN SZOKÁSOKKAL VÁRJÁK AZ „ÜNNEPEK ÜNNEPÉT” (ASSISI SZENT FERENC)!

A szenteste *Svédországban* és *Dániában* tréfálkozással, csipkelődéssel telik el. A *tomténak* vagy *nissének* nevezett szakállas koboldok ilyenkor előbújnak rejtekükből, és apró csínytevésekkel bosszantják a ház lakóit. Van azonban ellenük egy kiváló védekezési mód, ha ugyanis egy tál rizskását helyeznek el a padlásra, azzal a manók csillapítani tudják az éhségüket, és máris barátságosabbak lesznek az emberekkel.

A *finn* szülők december 23-án, amikor a ház már elcsendesedett, kitakarítják a lakást, és elkészítik a karácsonyi ételeket. Másnap reggel gyönyörű rend várja a család tagjait, akik nagy várakozással ülnek a reggelizőasztalhoz. Az ilyenkor kötelező fahéjas tejberizsben ugyanis egy szem mandulát rejt el az édesanya. Aki megtalálja, nagyon szerencsés lesz a jövő évben.

Igazi finn szokás, hogy karácsony napján megvendégelik a velük élő háziállatokat, illetve megetetik a fészkelő madarakat. Napközben a felnőttek *glöggöt* (fűszeres forralt bor) isznak, amelyet mazsola és mandula tesz izgalmassá. Természetesen a szaunázás sem maradhat ki ilyenkor. Régi hagyomány szerint 24-én délben Turkuban, Finnország korábbi fővárosában kihirdetik a karácsonyi békét.

Írországban az emberek szintén könnyedebbre veszik az ünneplést, a mise előtt sört vagy whiskyt, illetve rétest hagynak a Mikulásnak az ajtó előtt, míg a rénszarvasnak néhány szál sárgarépát. Nem illetlenség lóversenyre sem menni karácsonykor, sőt, ilyenkor ez egy külön rituálé.

A *görögök* karácsonya december 25-től január 6-ig tartó ünnep. Ezt az időszakot *dodekameronnak*, azaz tizenkét napnak nevezik. Ebben benne foglaltatik mindhárom ünnep, a karácsony, az újév és a vízkereszt.

A hosszan tartó ünnephez az amúgy is rengeteg mágikus rítust, régi hiedelmet megőrző görög hagyomány számtalan legendát, mesét, babonát köt. Azt tartják, a Föld mélyén gonosz manók, *kalikandzaroszk* élnek, akik év közben azzal foglalatostkodnak, hogy a Földet tartó fa törzsét elfűrészeljék. Karácsonykor előbújnak a Föld gyomrából, és az óvatlan családoknak rengeteg bosszúságot okoznak: törnek-zúznak, eleszik az emberek elől az ennivalót. Ezért távol kell őket tartani a háztól, s mivel a tűztől nagyon fél-

nek, a házi tűzhelyben a lángnak mindig égnie kell. Vízkeresztkor aztán a pap által megszentelt víz bűvös ereje visszaüzi őket a Föld gyomrába.

Oroszország szintén egy újabb színfolt a mozaikban. Már az időpont sem ugyanaz, mivel ott január 7-én ünneplik a karácsonyt.

A hagyományos ünneplést különleges imák kísérik, illetve egy 39 napos böjt, ami január 6-ig tart. Karácsonyeste a hívek összegyűlnek a templomnál az ünnepi körmenetre, melyre házilag készített lámpásokkal, gyertyákkal érkeznek. Az éneklés után mindenki otthon fogyasztja el a tizenkét fogásos szent vacsorát, melyben nem szerepel a hús.

Indiában a karácsony hivatalos nemzeti ünnep, annak ellenére, hogy a teljes népesség csupán három százaléka keresztény. Itt december 24-én

kezdenek ünnepelni, és ez eltart egészen az új év kezdetéig. A kisebb településeken fenyőfa híján banán- és mangófát díszítenek fel „karácsonyfaként”.

Dél-Afrikában a karácsony a nyári vakáció idejére esik, szikrázó, napfényes égbolttal, virágerdővel és hívogató strandokkal. Karácsony éjjelén a városokban mindenhol karácsonyi kórusok hangja száll, a szentmise karácsony reggelén kezdődik.

A házakat fenyőágakkal díszítik, és általában mindenkinek van feldíszített karácsonyfája. A gyermekek természetesen itt is ajándékot kapnak, nem mástól, mint Karácsony Apótól, aki az apróságok lefekvéskor felakasztott zoknijába rejt el az ajándékokat.

A meleg miatt a vacsora leginkább a szabadban zajlik, és az angolszász országokhoz hasonlóan, itt a sült pulyka, húsos pite és szilvapuding a főszereplő. December 26-át szintén a britek mintájára *Boxing Day*-ként emlegetik, ilyenkor leginkább strandolnak és pihennek a nyári nap melege alatt.

Venezuela fővárosában, Caracasban karácsony estéjén lezárják az utcákat, és az emberek görkorcsoollyával mennek a templomba.

Ausztráliában van olyan település, ahol a Mikulás szőrőn érkezik, sokan ugyanis a tengerparton töltik a

karácsonyt. Az ausztrál hagyományok szerint a Mikulás szánját nyolc kenguru húzza.

Tapodi Krisztián és Tóth Zsanett 10. b

Hallottál a homeopátiáról?

Sok híve van, egyetemen is oktatják, biztos erről akarsz írni a diákoknak? – kérdezte a kislányom, akivel szoktam beszélni ezekről az egészségnevelő írásokról.

Úgy gondolom, attól még nem lesz igaz valami, mert az újságok azt írják. Attól sem, hogy éppen egy ismerősöm szól róla elismerően. A brit királyi család, Yehudi Menuhin, John Rockefeller, Tina Turner, Teréz anya (?) és Mahatma Gandhi kevés közös dolgot mondhatnak el magukról azon kívül, hogy mindannyian a homeopátia elkötelezett hívei voltak. Igen, tudom, hogy több orvoskollégáról ismert az, hogy homeopátiát is alkalmaz munkája során.

Mindezek ellenére, vagy éppen ezért tartom fontosnak, hogy elmondjam azt, amit én tudok.

Christian Samuel Friedrich Hahnemann 1790-ben kísérletezett azzal, milyen hatása van a kínafa kergének. Akkoriban ezt a szert már elterjedten alkalmazták a malária gyógyítására. Úgy vette észre, hogy ha nagyobb adagokat vesz be a szerből, akkor mindazok a tünetek jelentkeznek nála, amiket a malária okoz. Következtetése tehát egyszerű volt: hasonlót a hasonlóval kell kezelni.

A hagyományos (másként a tudományosan megalapozott) medicina mellett számon tartják az alternatív vagy köznapi nevén a természetgyógyászatot, melynek fiatal – csak két évszázados – európai prototípusának tekinthető a homeopátia. De itt van még az akupunktúra, a csontkovácsoláshoz közel álló kiropraktika és az oszteopátia, valamint a herbális medicina vagy fitoterápia. Nagyon valószínű, hogy a homeopátia a legelterjedtebb, a legjövődélmezőbb, a legvitathatóbb és a legvitatottabb is valamennyi alternatív rendszer és gyógymód között.

A homeopátia európai, német eredetű gyógymód, Samuel Hahnemann (1755–1843), egy empirikus szemléletű orvosgyógyász felfedezése. Módszere szerint azt a szert kell egy betegségre megtalálnunk, amely a beteg ember tü-

netehez hasonló tüneteket okozna túl-
adagolva. Ezt a szert kicsiny, biztonságos adagban kapja a beteg. A homeopátia a tünetet jelzésként értékeli, profán hasonlaltat úgy, mint amikor az autóban ég az olajjelző lámpa. Ilyenkor, ha meg akarjuk oldani a problémát, nem az égőt csavarjuk ki, hanem olajat cserélünk a motorban.

A homeopátiás gyógyszerkészítésnél tehát a kiválasztott szereket hígítani kell, a hígítások több lépésben történnek. Minden hígítás után ütve rázzák, azaz dinamizálják az oldatot. Szerintük így az eredetileg mérgező anyagok is alkalmassá tehetők a gyógyításra. Ez valójában egy hosszú folyamat, mely során az eredeti kinulási anyagot hígítják, leggyakrabban 1:99 arányban, oldószerrel, összerázzák, majd a kapott anyag egy egységét ismét oldószerrel keverik, rázzák, és ez a folyamat a kívánt mértékű hígítás eléréséig folytatódik. Számoljatok utána, ha más oldatból indulunk ki, a 12. hígítási lépés után az Avogadro-szám (6×10^{23}) szerint az oldat már valószínűleg nem tartalmaz akár egyetlen aktív molekulát sem. (Mi hat?) A C százszoros hígítást jelent, tehát egy-egy lépésben 1:100 arányú a hígítás; a D tízszeres, tehát egy-egy lépésben 1:10 arányú a hígítás, végig az előállítás során. Vagyis: ha egy szer neve mellett D23-nál nagyobb számjelzés szerepel, semmi más nincs benne, mint tiszta alkohol vagy tiszta tejcukor... A feltüntetett hatóanyagot valójában már nem tartalmazza.

A másik megfigyelés: minél jobban hígított az anyag, annál tartósabb és mélyrehatóbb a hatása. Azt gondolják, a víznek van ebben kulcsszerepe, tudniillik a „memóriájában” tárolja (?) rezgések formájában a hatóanyagra vonatkozó információt.

A teória szerint a homeopátia nem a beteg szervet, nem egy-egy panaszt vagy tünetet orvosol, hanem az egész embert gyógyítja. Szabályozó jellegét az adja, hogy a homeopatikumok által a szervezettel közölt információ hatására öngyógyító mechanizmusok lépnek működésbe. A szakma szabályainak betartása mellett alkalmazva mellékhatása nincs, így veszély nélkül alkalmazható embereken és állatokon, gyermekeknél és időseknél, várandós és szoptatós anyáknál egyaránt.

Mi hát a probléma?

A homeopátia feltalálása óta eltelt kétszáz év alatt sem sikerült konkrétan meghatározható hatásokat igazolni a home-

opátiás betegeknek. Azért bírálják, mert azt állítja, hogy tudományos alapokon áll. Valójában azonban egy zárt hitrendszer, amelyről minden kritika leperog.

Az elért jó eredmények nem reprodukálhatók, tudományos módszerekkel nem bizonyíthatók. Hívei azt mondják: a megismerés leginkább bevált útja a tapasztalás. A teória szerintük csak másodlagos.

Egy gyakran használt homeopátiás gyógyszer, az Oscillococcinum kacsamájból készül, C200 hígításból. Forgalma az USA-ban évente 20 millió dollárnyi. A hígítás akkora, hogy elegendő minden évben csak egyetlen kacsát leölni, hogy ellássa a teljes Egyesült Államokat; ez az állat tehát a húszmillió dollárt érő kacsá.

A gyógyszer tesztelésének tudományos módszere azonban nem csupán egy a sok egyéb metodika közül, hanem az egyetlen ésszerű megközelítés. Csak egyféle medicina van, mely működik, s melynek módszerei és szereje származhatnak ortodox és hagyományos forrásból egyaránt; az a fontos, hogy bizonyítottan hatékonyak legyenek, tesztelésük és értékelésük tudományos igényű legyen. A mellékhatások hiánya önmagában nem minősíthet valamely szert. Mindenesetre a tényeket tisztelő tudományos világképe a vonzóbb, megengedve, hogy a biofizika még újabb eredményekkel és vívmányokkal szolgálhat a jövőben.

Nemrég Ausztráliában több év börtönre ítélték egy házaspárt, akik babájukat kizárólag homeopátiás szerekkel kezelték. A gyermek ugyanis meghalt, pedig korszerű gyógykezeléssel gyógyítható lett volna. Ezenkívül fertőző, súlyos vagy szervi betegségek ellen az orvosok szerint is etikai vétség egy olyan módszert alkalmazni, mely bizonyítottan hatástalan.

Azonban nemcsak a tudomány fogadja kétkedve, a teológusok is bírálják (lásd a keretes írást).

Csak mellékesen jegyzik meg, hogy Samuel Hahnemann szabadkőműves volt. Idealista utópistának tartotta Jézus Krisztust, és teljesen elutasította a Krisztus

keresztje általi megváltás és üdvösség gondolatát (*Magyar Kurir*). A klasszikus homeopátia szerinte nem annyira gyógymód, mint inkább az üdvösségről szóló tan. Ezért is tekintik bizonyos körökben a homeopátiát „az” ezoterikus gyógymódnak.

Mindezek ellenére a homeopátia népszerű és működik. Nem az a paradox, hogy milyen sokat költenek ma az alternatív gyógyászatra, hanem a gondolkodásmód („spirit”), amellyel ezt teszik. Ezért nincs értelme és jogosultsága a tudományos medicina nyílt harcának – vélik a szakemberek. Az alternatív gyógyászat mai virágzása fel fogható akár úgy is, mint a „betegek panasza”, reklamációja: nem kapnak elég időt, információt, emberi hangot a hivatalos medicina képviselőitől.

Szívesen ajánlok a témához tartozó cikkeket is, mint pl. az Indexen egy biológusprofesszor írása: http://index.hu/tudomany/2013/02/06/homeopatia_a_nagy_atveres/.

Persze a véleményét mindenki maga alakítja ki...

Áldott szép Karácsonyt kívánok Nektek és családotoknak!

dr. Dénes Ilona

ilonadenes@hotmail.com

MIRE ÜGYELJEN A KERESZTÉNY EMBER?

Bár napjaink kínálatában nemcsak az eredeti, klasszikus, Hahnemann-féle homeopátia szerepel, hanem annak sokféle változata és speciális formája is, amelyek olykor már csak nevükben azonosak Hahnemann gyógymódjával, a keresztények számára megfontolandók a következő szempontok:

- A homeopátiában alapvető életerő-fogalom nem összeegyeztethető az élet misztériumának keresztény felfogásával.
- Számos homeopátiás iskola állítása, hogy készítményeikkel szellemi és lelki problémákat is „kezelni” tudnak, végső soron teljesen materialista világnézetet tükröz. A homeopátia csak látszólag jelenti a materialisztikus, elgépiesedett orvoslás alternatíváját. A homeopátia, amikor azt állítja, hogy gyógyszerekkel képes egyénre szabott módon meggyógyítani az embert, a személyiséget, valójában parttalan materializmust képvisel.
- A modern homeopátia számos formája más ezoterikus gyógymódokhoz és eszmékhez kapcsolódik (pl.: homeopátia és asztrológia, homeopátia és sámánizmus stb.).
- A homeopátiával való hosszabb távú kapcsolat az ezoterikus világnézethez kötődő gondolkodásmódot sugallhat vagy erősíthet az emberben.

Magyar Kurir

Sakkszakkör

Csütörtökönként 14.30-tól 16.00-ig a kollégium géptertermében szeretettel várom a sakktársakat! A mindennapos testnevelés részeként év eleje óta 8-12 fővel működnek az alkalmak. Be lehet kapcsolódni a piramissakktversenybe, továbbá minden alkalom során van egy kb. 30 perces demonstrációs táblás sakkoktatás, alkalmanként pedig sakktversenyre megyünk a jobbakkal. Fiatalokat és nagyokat egyaránt örömmel látunk!

Sipos Attila tanár úr

Élsportolóink eredményei

Az előző számból szerkesztési hiba miatt kimaradtak az alábbi szép nyári eredmények. Az érintett elnézését kérjük.

Kopasz Bálint 11. b (kajak)

1. hely: EORV (Európai Reménységek Versenye, Piestany) (1000 m)

6. hely: Ifjúsági Európa Bajnokság

1. hely: Maraton Országos Bajnokság (21 km), 2014. május

1. hely: Ifjúsági Országos Bajnokság, 2014. augusztus

Rusz Gergő sikerei

Rusz Gergő, iskolánk 10. a osztályos tanulója karate sportágban a következő érmekeket szerezte a Délvidék Kupán (Nyílt Nemzetközi Kempo Bajnokság, Szeged, 2014. november 8.):

Chikara kurabe, 18-34 év, 70-76 kg.: 1. hely

Knock-down, 18-34 év, 70-76 kg.: 3. hely

Oslo, augusztus

Egy norvég dráma, a 2013-as Titanic filmfesztivál egyik kiemelkedő alkotása. Főszereplője *Andres*, a drogelvonón részt vevő férfi. Valaha neves újságíróként dolgozott, és jól menő élete volt. Később azonban drog- és alkoholfüggő lett. Jelenleg 10 hónapja tiszta és józan.

A film öt követi nyomon mindössze 24 órán át. *Anders* az élete és az egész lét értelmét keresi. Próbál választ adni saját magának, hogy miképpen érheti el a boldogságot. Ezen út során bejárja egész Oslót. A városi környezet

kihalt, kevés ember van ott, de ezek szinte mindegyike van valamilyen hatással a film által felvetett kérdésre. Vajon valóban boldogok-e az emberek, akiket mi annak látunk? *Anders* párbeszédeket folytat ezekkel a személyekkel, vagy egyszerűen csak hallja a beszélgetésüket. Minthogy egy józan személlyel van dolguk, az ismerősei levetik az álarcot. Az igazi valójukat látjuk. Nincs kirakatboldogság, csak az igazság. Igen, valakinek az a napfénypontja, hogy az idegesítő feleségével leül battlefieldezni, és az asszony végre csendben marad.

Az idegenek a film során az átlagembereket ábrázolják. Az elkapott beszélgetésekben célokat hallunk. Ezek igazából teljesen átlagosak. Karrier, pénz, örök szerelem, csodálatos gyerekek. A szereplők álomvilágban élnek, és ezek a társadalomban tipi-

kusan kijelölt célok igazából elérhetetlenek számukra. Az emberek mégis ezeket szajkózzák egyfolytában. A legnagyobb hiba viszont, amit elkövetnek, egymás támogatása. Igen, az. Mindenki játssza a szerepét, és elfogadja a másikat, ezzel egy körforgást hozva létre, amiből nehéz a kiszállás. Mi tehát az élet értelme? Hol találjuk meg? Ezt nekünk kell kitalálni, a film csak noszogat minket. Igazából egyáltalán nem érdekli, hogy mit csinálsz. Felelőle megmaradhatsz a kirakatokban.

Oslo városa nagyon illik a film hangulatához. Kevés járókelő, nincs nyüzsgés. Egy tipikus skandináv település. Európa egyik leggazdagabb országának fővárosa, ahol az emberek arcára van írva, hogy nyugodtak és kiegyensúlyozottak.

Böngyik Ádám 12. a

	◆	IZISZ FÉRJE	VEGYJEL URÁN	ÁLLATKERT	VÉD	BŐSÉGES	◆
	1						A
... A HANGYA			TOJÁS, PETE; LATIN				
MŰNYELV			DARAB, RÖVIDEN			OLASZ HELYESLÉS	
NÉVELŐ						A KÁLTUM VEGYJELE	
◆	2	ELŐTAG KÖRNYEZET	ARBORÉTUM, RÖVIDEN		MONGOL FEJEDELEM		
OKLEL A BIKA			A FLUOR VEGYJELE		ÉRME SZÉLE!!		
				LENDÜLET JELE	KÖZÉPKÉK!	SZINTÉN NE	
FÉL TYÚK!			RUHR VIDÉKI VÁROS	EURÓPAI UNIÓN	ÉTELÉZESÍTŐ	RÉSZBEN BŰNHŐDŐ!	A KÁLTUM VEGYJELE
◆	L G		KÓRHÁZ JELE				VEGYJEL URÁN
						... KUO FENG	

A megoldásokat Fábíán Péter 12. a osztályos tanulónak adhatjátok oda. Az előző számban található rejtvény megfejtésével pólot nyert Böngyik Ádám 12. a, Károlyi Attila tanár úrtól veheti át. Gratulálunk

A Bibliában leírtakkal kapcsolatban már sok zavarba ejtő kérdést tettek fel a logikai alapon gondolkodók. Szent Ágostontól egyszer megkérdezték, hogy: „Mit csinált Isten, mielőtt megteremtette a világot?” Szegény hirtelen nem tudott rá válaszolni, ezért ezzel a tréfával ütötte el a dolgot: „Elkészítette a poklot azok számára, akik túl sokat kíváncsiskodnak.”
(Hogy nehogy lebecsüljük a híres egyházdoktort... Szent Ágoston azért adott komoly választ is a kérdésre: Isten időn kívüli, ezért a világ teremtése előtt nem létezett időbeliség.)

– a szerk.)

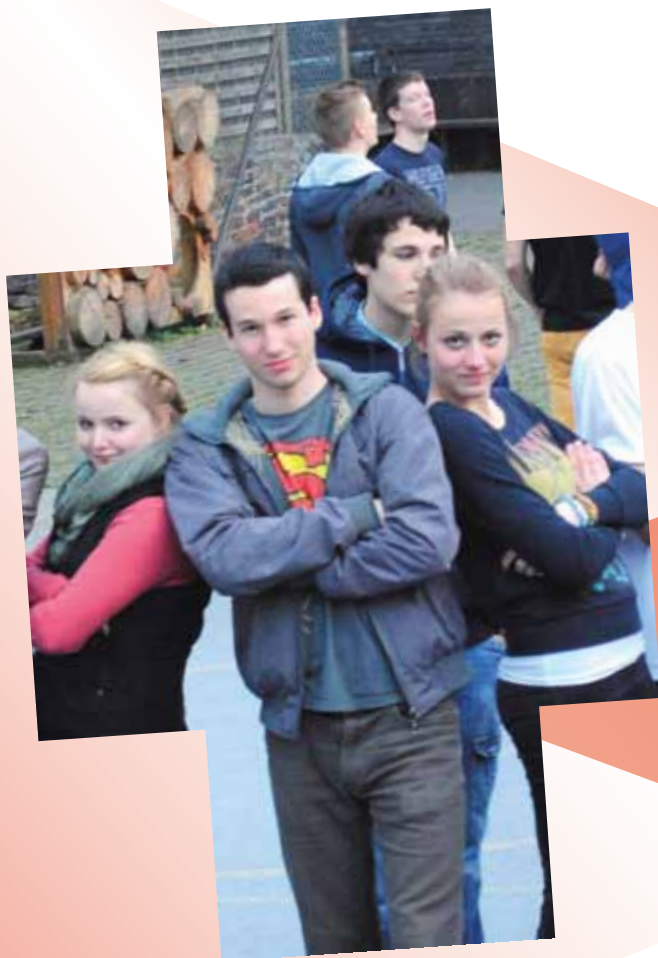
Az oldalt szerkesztette és a lapok alján található idézeteket gyűjtötte: Fábíán Péter 12. a

Vár a Piár!

A Piarista Gimnázium koedukált képzései:

Hat évfolyamos természettudományos
orientációjú osztály

Négy évfolyamos sport-tehetségdonozó
osztály

Négy évfolyamos emelt óraszámú angol,
emelt óraszámú német
és általános tantervű osztály

Nyílt nap:

2015. február 9.
17 óra

www.szepi.hu

Életre szóló barátságokkal

Személyes figyelemmel

Gyönyörű környezetben

Számos művészettel mesterfokon

Emlékezetes nyári túrákkal

Lelki alkalmakkal

Jól felszerelt tantermekkel

Versenysportolók segítségével

2014.
DECEMBER 19.
18³⁰

*Közrműködnek
a Piarista
Mester Tanoda
művészeti iskola
fiatal
népzeneész
növéndékei*

Dugonics András
Piarista Gimnázium
temploma
6724 Szeged,
Bálint Sándor u. 14.

MENTÉS MÁSKÉNT TRIÓ

KORINDA ZENEKAR

NÉPZENEI KAMARAMŰHELY

Mézespálinka

karácsonyi ünnepi **KONCERT**

Finom mézes pálinkával várjuk!